

6– 11 класи Освітня галузь «Мистецтво»

У 2022/2023 навчальному році вивчення предметів освітньої галузі «Мистецтво» в основній і старшій школі здійснюватиметься за програмами: «Мистецтво. 6-9 класи» (2017, оновлена); «Мистецтво. Рівень стандарту. 10-11 класи», «Мистецтво. Профільний рівень. 10-11 класи» Програми розміщені на офіційному вебсайті МОН:

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>;

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>;

В основній школі (у 6-7 класах) зміст освітньої галузі «Мистецтво» (у відповідності до навчальної програми) може реалізовуватися як через інтегрований курс «Мистецтво», так і через окремі предмети за видами мистецтва: «Образотворче мистецтво» і «Музичне мистецтво». Вибір здійснюється з урахуванням фахової підготовки педагогічних працівників школи та погоджується педагогічною радою закладу освіти. У 8-9 класах та в старшій школі (10-11 класи) зміст освітньої галузі «Мистецтво» реалізується через інтегрований курс «Мистецтво».

Особливості впровадження змісту загальної мистецької освіти в основній та старшій школі, зокрема впровадження компетентнісного підходу окреслено в методичних рекомендаціях попередніх років (листи МОН від 17.08.2016 № 1/9-437; від 09.08.2017 № 1/9-436; від 03.07.2018 № 1/9-415; від 01.07.2019 № 1/11-5966. від 11.08. 2020 № 1/9-430 та від 22.09.21 № 1/9-482).

Звертаємо увагу, що вивчення мистецтва у закладах загальної середньої освіти спрямовано на цілісний розвиток особистості учня у процесі освоєння мистецьких надбань людства, прилучення до скарбів художньої культури різних народів світу, що дає можливість відкрити українським учням широкий світ крізь призму творів різних видів мистецтва. Тому у процесі вивчення мистецтва у школі завжди були представлені класичні й сучасні твори митців різних країн і континентів.

Однак трагічні події, які тривають внаслідок російського вторгнення в Україну з 24 лютого 2022 р., зумовили необхідність перегляду місця російського мистецтва в контексті вивчення предметів та інтегрованих курсів мистецької освітньої галузі. Зрозуміло, що не російські митці – композитори, художники, з творами яких знайомляться учні на уроках мистецтва, здійснюють військову агресію щодо України. Проте загарбники зневажили гуманістичні основи як російської класики, так і світового мистецтва. І тому все «російське» сьогодні викликає глибокий біль і закономірний спротив у серцях українців та людей світу.

Водночас зазначимо, що у чинних програмах з мистецтва - Типових освітніх програмах для початкової школи (<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>),

навчальній програмі для 5-9 класів (<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-5-9-klas>) і навчальних програмах для 10-11 класів (<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-10-11-klasiv>) не зазначається мистецький контент, рекомендований для вивчення на уроках. Конкретні твори мистецтва представлено у підручниках, які реалізують завдання програм і пропонують шляхи досягнення очікуваних результатів навчання через певний мистецький матеріал. Втім акцентуємо, що у навчальних програмах зазначено, що «програма передбачає творче ставлення вчителя до змісту і технологій навчання, поурочного розподілу навчального художнього матеріалу. Учитель самостійно визначає обсяг годин на вивчення окремої теми навчальної програми, за необхідності має право змінювати порядок вивчення тем у межах навчального року. Він має можливість обирати мистецькі твори для сприймання та співу, орієнтуючись на навчальну тематику й критерій їх високої художньої якості, а також розробляти художньо-практичні й ігрові завдання для учнів, ураховуючи програмні вимоги, мету уроку, дбаючи про цілісну драматургію уроку».

У період воєнної агресії і трагедії, які так болісно переживає наш народ і наша держава, слід усвідомити неможливість використання творів російських і білоруських (через позицію Білорусі щодо російського вторгнення в Україну) митців в контексті вивчення мистецтва у школі і припинити будь-які дискусії щодо мистецтва країни-агресора, адже мистецтво має надихати людей на красу і гармонію, на мир і добро.

З огляду на зазначене вище, вважаємо за необхідне вилучити з використання в освітньому процесі твори російських, а також білоруських митців. Вивільнений навчальний час доцільно використати на ознайомлення учнів з творами регіональних українських митців або творами мистецтва інших країн і народів.

Навчальна та методична література з мистецької освітньої галузі зазначена у «Переліках навчальних програм, підручників та навчально-методичних посібників, рекомендованих Міністерством освіти і науки України», що розміщені на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України. Також зазначимо, що електронні версії підручників розміщено в електронній бібліотеці Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» <https://lib.imzo.gov.ua/> Під час підготовки вчителів до уроків рекомендовано використовувати періодичні фахові видання, зокрема науково-методичний журнал «Мистецтво та освіта».

У разі виникнення потреби в організації дистанційного навчання, звертаємо увагу, що у межах академічної автономії питання організації освітнього процесу, виконання освітньої програми, навчального плану є внутрішніми питаннями кожного закладу загальної середньої освіти, його педагогічної ради та завданням педагогічних працівників. Отже, під час дистанційного навчання, учителі мають вжити заходів щодо виконання календарно-тематичних планів із додержанням вимог державних стандартів освіти шляхом використання технологій дистанційного навчання та, за потреби, ущільнення відповідного матеріалу (на розсуд учителя) з організацією

повторення окремих тем на початку очного навчання. На допомогу вчителям розроблено методичні рекомендації «Організація дистанційного навчання в школі», розміщені за посиланням <https://nus.org.ua/news/yak-nalagodyty-dystantsijne-navchannya-posibnyk-dlya-shkil-vid-go-smart-osvita-ta-mon/>

